

Innehåll

1	Sammanfattning	5
2	Lagförslag	7
2.1	Förslag till lag om ändring i föräldraledighetslagen (1995:584).....	7
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård	9
3	Bakgrund	11
4	Gällande rätt	15
4.1	Rätt till ledighet för tillfällig vård av barn	15
4.2	Rätt till ledighet för närståendevård	18
5	Ledighetsrätt för personer som arbetar med stöd av särskilda regler om sjukersättning	19
5.1	Ledighetsrätten för tillfällig vård av barn i föräldraledighetslagen utökas.....	19
5.2	Ledighetsrätten för vård av en svårt sjuk närstående i lagen om ersättning och ledighet för närståendevård utökas.....	21

6	Ikraftträdande	23
7	Konsekvenser	25
7.1	Konsekvenser av en utökad ledighetsrätt i föräldraledighetslagen	25
7.2	Konsekvenser av en utökad ledighetsrätt i lagen om ersättning och ledighet för närståendevård	26
8	Författningskommentar	29
8.1	Förslaget till lag om ändring i föräldraledighetslagen (1995:584)	29
8.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård	30

1 Sammanfattning

I promemorian Från sjukersättning till arbete (Ds 2008:14) föreslås nya regler som ska göra det lättare för personer med icke tidsbegränsad sjukersättning att pröva att arbeta. Sådana personer ska få möjlighet att arbeta utan att förlora rätten till sjukersättning. En person med sjukersättning ska under den tid som han eller hon arbetar med stöd av de föreslagna reglerna inte ha rätt till tillfällig föräldrapenning eller närståendepenning.

Huvudregeln enligt nuvarande bestämmelse i 8 § föräldraleighetslagen (1995:584) innebär att en arbetstagare har rätt till ledighet för tillfällig vård av barn under tid då arbetstagaren uppbär tillfällig föräldrapenning.

Ersättning i form av närståendepenning enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård utges till en närstående, som avstår från förvärvsarbete för att vårda en svårt sjuk person. En arbetstagare har rätt till ledighet från sitt arbete under den tid som han eller hon uppbär närståendepenning.

I denna promemoria föreslås att personer med sjukersättning, som börjar arbeta med stöd av de i Ds 2008:14 föreslagna reglerna, ska ha rätt till ledighet för tillfällig vård av barn och för vård av svårt sjuk närstående, trots att dessa arbetstagare inte har rätt till tillfällig föräldrapenning eller närståendepenning.

2 Lagförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i föräldraledighetslagen (1995:584)

Härigenom föreskrivs att 8 § föräldraledighetslagen (1995:584) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §¹

Under den tid då en arbetstagarare får tillfällig föräldrapenning enligt 4 kap. 10, 10 a, 10 b, 11 eller 11 a § lagen (1962:381) om allmän försäkring har arbetstagararen rätt till ledighet.

En förälder som behöver vårda sitt barn när den ordinarie vårdaren blivit sjuk eller smittad har rätt till ledighet även om föräldern inte har rätt till tillfällig föräldrapenning på grund av att barnet är yngre än 240 dagar.

Första och andra styckena ska tillämpas, även om arbetstagararen inte har rätt till tillfällig föräldrapenning enbart på grund av att förvärvsarbetet omfattas av bestämmelserna i 16 a kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

¹ Senaste lydelse 2004:1251.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård

Härigenom föreskrivs att 20 § lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

En arbetstagare har rätt till hel ledighet från sitt arbete under tid då han uppbär hel ersättning enligt denna lag och till förkortning av arbetstiden till hälften eller till tre fjärdedelar under tid då han uppbär halv eller fjärdedels ersättning.

Första stycket ska tillämpas, även om arbetstagaren inte har rätt till ersättning enligt denna lag enbart på grund av att förvärsarbetet omfattas av bestämmelserna i 16 a kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

3 Bakgrund

Från sjukersättning till arbete

I promemorian Från sjukersättning till arbete (Ds 2008:14) har lagts ett förslag som gör det tryggare för personer som uppbär icke tidsbegränsad sjukersättning att pröva att arbeta. Sådana personer ska få långtgående möjligheter att arbeta utan att förlora rätten till sjukersättning. De nya reglerna ska enligt förslaget införas i huvudsak genom ett nytt 16 a kap. i lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL).

Förslaget innebär att personer med icke tidsbegränsad sjukersättning ska kunna arbeta efter sin förmåga, utan att arbetsförmågan omprövas av Försäkringskassan. Reglerna föreslås gälla personer som uppbär sjukersättning senast från och med augusti 2007. Flexibiliteten ökar genom att ett system med steglös avräkning införs i stället för att ersättningsnivån, såsom gäller enligt nuvarande regler, anpassas i fasta steg och efter särskild prövning. Steglös avräkning innebär att sjukersättningen i stället minskas med hänsyn till en så kallad reduceringsinkomst.

Reduceringsinkomsten består av förvärvsinkomster och andra pensionsgrundande inkomster med vissa undantag. För en person som har beviljats hel sjukersättning är reduceringsinkomsten den inkomst som han eller hon uppbär på grund av ett arbete. För en person som uppbär partiell sjukersättning kan reduceringsinkomsten även omfatta andra inkomster.

Förslaget innebär att sjukersättningen minskas först när reduceringsinkomsten för ett år överstiger ett så kallat fribelopp. Fribeloppet uppgår, enligt förslaget, till ett prisbasbelopp för en försäkrad med hel sjukersättning. Sjukersättningen minskas med halva den reduceringsinkomst som överstiger fribeloppet. När en försäkrads totala inkomster, både reduceringsinkomsten och sjukersättningen, uppgår till 8 prisbasbelopp minskas sjukersättningen krona för krona.

För personer som uppbär partiell sjukersättning föreslås ett högre fribelopp. Exempelvis är fribeloppet 4,2 prisbasbelopp för den som har sjukersättning med 50 procent. Att fribeloppen är högre för denna grupp beror på att även den inkomst som den försäkrade redan har ingår i reduceringsinkomsten. Avräkningen av inkomster över fribeloppet och den gräns där avräkningen sker krona för krona ska vara samma som gäller vid hel sjukersättning, dvs. 50 procent och 8 prisbasbelopp.

Innan en person påbörjar ett arbete med stöd av de särskilda reglerna föreslås att han eller hon ska ansöka om detta hos Försäkringskassan. Försäkringskassan lämnar ett preliminärt beslut om den nya sjukersättningens storlek. Ett slutligt beslut fattas när taxeringen för inkomståret är klar och den pensionsgrundande inkomsten (SIG) har fastställts av Skatteverket.

Det föreslås vidare att vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst ska det bortses från inkomst som hänför sig till sådant förvärvsarbete som sker med stöd av bestämmelserna i 16 a kap. 2 § AFL. Detta innebär att personen inte har rätt till ersättning för sådan tid i samband med sjukdom, föräldraledighet eller annan frånvaro som normalt är ersättningsberättigad från socialförsäkringen.

Vidare ska enligt förslaget de arbetsinkomster som förvärvas med stöd av de särskilda reglerna inte ge rätt till sjukpenning eller annan dag ersättning som baseras på SGI. Anledningen till detta är att de personer som omfattas av de särskilda reglerna är försäkrade genom sin sjukersättning. Om personerna skulle ha fått rätt till dag ersättning som baseras på SGI, skulle det innebära ett alltför stort avsteg från de grundläggande

principerna inom socialförsäkringssystemet, dvs. att ersättning från sjukförsäkringen inte ska utges för samma tid från olika ersättningssystem.

I promemorian Ds 2008:14 anges att frågan om eventuell rätt till ledighet för vård av sjukt barn för personer som arbetar med stöd av de föreslagna reglerna kommer att behandlas separat. Denna fråga behandlas därför i förevarande promemoria. Vidare behandlas här frågan om personer som arbetar med stöd av de föreslagna reglerna ska ha rätt till ledighet för vård av svårt sjuk närstående.

4 Gällande rätt

4.1 Rätt till ledighet för tillfällig vård av barn

I 8 § föräldraledighetslagen (1995:584) anges när en arbetstagare har rätt till ledighet för tillfällig vård av barn. En arbetstagare har enligt 8 § första stycket rätt till ledighet under tid då arbetstagaren får tillfällig föräldrapenning enligt 4 kap. 10, 10 a, 10 b, 11 eller 11 a § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL). Bestämmelsen ger uttryck för huvudregeln att rätten till ledighet för tillfällig vård av barn är knuten till att arbetstagaren har rätt till tillfällig föräldrapenning. Från denna huvudregel finns ett undantag. I 8 § andra stycket anges när en förälder har rätt att vara ledig för vård av barn trots att föräldern inte har rätt till tillfällig föräldrapenning. En sådan rätt till ledighet föreligger under tid då en förälder behöver vårda sitt barn när den ordinarie vårdaren blivit sjuk eller smittad och föräldern inte har rätt till tillfällig föräldrapenning på grund av att barnet är yngre än 240 dagar.

En arbetstagare som vill utnyttja sin rätt till ledighet med tillfällig föräldrapenning ska anmäla ledigheten till arbetsgivaren minst en vecka före ledighetens början. Om ledigheten beror på sjukdom eller smitta gäller dock inte någon anmälningstid (se 13 § föräldraledighetslagen).

Tillfällig föräldrapenning ska ge föräldrarna stöd i första hand när barn är sjuka. Reglerna om tillfällig föräldrapenning finns i 4 kap. AFL.

Enligt 4 kap. 10 § AFL finns en rätt till tillfällig föräldrapenning i följande fall.

En förälder har rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av ett barn, som inte har fyllt tolv år, om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete i samband med sjukdom eller smitta hos barnet, sjukdom eller smitta hos barnets ordinarie vårdare, besök i samhällets förebyggande barnhälsovård eller i samband med vårdbehov som uppkommer till följd av att barnets andra förälder besöker läkare med ett annat barn till någon av föräldrarna, under förutsättning att sistnämnda barn omfattas av reglerna om tillfällig föräldrapenning.

För vård av ett barn som är under 240 dagar gammalt utges tillfällig föräldrapenning om tillsynen av barnet är stadigvarande ordnad. Med detta avses att barnet har plats i den kommunala barnomsorgen eller i annan stadigvarande barnomsorg. Därutöver utges ersättning för vård av ett sådant barn endast om barnet vårdas på sjukhus eller får motsvarande vård i hemmet.

Föräldrar till barn som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har rätt till tillfällig föräldrapenning till dess att barnet fyller sexton år även när föräldern avstår från arbete i samband med föräldrautbildning, så kallade kontaktdagar.

Vidare finns en rätt till tillfällig föräldrapenning under högst tio dagar per barn för en fader som avstår från förvärvsarbete i samband med barns födelse för att närvara vid förlossningen, sköta hemmet eller vårda barn. Försäkringskassan kan under vissa förutsättningar besluta att en annan person än fadern eller modern ska få tillfällig föräldrapenning för detta ändamål. En särskild regel gäller vid adoption och för särskilt förordnade vårdnadshavare.

Enligt 4 kap. 10 a § AFL har en förälder till ett sjukt eller funktionshindrat barn som inte fyllt tolv år rätt till tillfällig föräldrapenning när föräldern behöver avstå från arbete i samband med besök på en institution eller deltagande i en kurs för behandling av barnet eller för att lära sig att vårda barnet, för läkarbesök eller för deltagande i någon behandling av barnet.

Enligt 4 kap. 10 b § AFL har föräldrar till ett allvarligt sjukt barn under 18 år rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av barnet under ett obegränsat antal dagar.

I 4 kap. 11 § AFL stadgas en utökad rätt till tillfällig föräldrapenning för föräldrar till barn som är i behov av särskild tillsyn eller vård på grund av sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller annat funktionshinder, samt till barn som omfattas av 1 § LSS. Försäkringskassan får i förväg pröva om förutsättningarna enligt denna bestämmelse föreligger.

I 4 kap. 11 a § anges att en förälder får överlåta rätten till tillfällig föräldrapenning för vård av ett barn till en annan försäkrad som istället för föräldern avstår från förvärvsarbete för vård av barnet i samband med sjukdom eller smitta hos barnet eller i vissa fall hos barnets ordinarie vårdare. Vidare kan Försäkringskassan, efter medgivande av en förälder, under vissa förutsättningar besluta att en annan försäkrad som i stället för föräldern avstår från förvärvsarbete ska få rätt till tillfällig föräldrapenning.

I 4 kap. 12 § AFL anges hur många dagar som tillfällig föräldrapenning högst kan utges för varje barn och år. I 13 § anges att Försäkringskassan får kräva att rätten till tillfällig föräldrapenning styrks genom ett särskilt utlåtande eller intyg. Vidare finns i 4 kap. AFL regler om hur tillfällig föräldrapenning ska beräknas m.m.

Enligt 4 kap. 2 § AFL ska en sambo till föräldern likställas med förälder vid tillämpning av reglerna om tillfällig föräldrapenning. Även den som tagit emot ett barn för stadigvarande vård och fostran i sitt hem ska likställas med förälder. Den person till vilken tillfällig föräldrapenning har överlåtit, eller som fått tillfällig föräldrapenning efter beslut av Försäkringskassan, ska likställas med förälder vid tillämpningen av bestämmelserna om högsta antal dagar som tillfällig föräldrapenning kan utgå, rätten för Försäkringskassan att kräva särskilt intyg eller utlåtande för att styrka barnets eller ordinarie vårdares sjukdom eller dylikt, beräkning av tillfällig föräldrapenning samt vissa begränsningar i rätten till tillfällig föräldrapenning m.m.

4.2 Rätt till ledighet för närståendevård

Bestämmelser om rätt till ersättning och ledighet för en närstående i samband med vård av en svårt sjuk person återfinns i lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård (närståendevårdslagen). Ersättningen i form av närståendepenning utges till en närstående som avstår från förvärvsarbete för att vårda en svårt sjuk person. Rätten till ledighet är knuten till ersättningsrätten. Enligt 20 § närståendevårdslagen har en arbetstagarare rätt till hel ledighet från sitt arbete under tid då han uppbär hel ersättning enligt lagen och till förkortning av arbetstiden till hälften eller tre fjärdedelar under tid då han uppbär halv eller fjärdedels ersättning.

En närstående som vårdar någon som är svårt sjuk har, enligt 6 § närståendevårdslagen, rätt till ersättning och ledighet från sin anställning under högst 60 dagar. För vård av en person som fått HIV-infektion genom smitta av blod eller blodprodukter inom den svenska sjukvården gäller rätten till ersättning, enligt samma lagrum, under högst 240 dagar. Antalet dagar räknas för den person som vårdas. Ersättningen betalas, enligt 5 § i närståendevårdslagen, ut med ett belopp som motsvarar vårdarens sjukpenning och kan, enligt 7 § i lagen, tas ut som hel, halv eller fjärdedels ersättning.

Den som önskar närståendepenning ska, enligt 13 § närståendevårdslagen, göra en skriftlig ansökan om detta till Försäkringskassan, som sedan prövar rätten till ersättning. Till ansökan ska, enligt 14 § i lagen, fogas ett läkarutlåtande från en läkare som ansvarar för den sjukas vård och behandling. Utlåtandet ska innehålla uppgifter om den vårdades sjukdomstillstånd för att göra det möjligt för Försäkringskassan att bedöma om tillståndet är sådant att det kan ge rätt till närståendepenning. Det ska även, enligt 15 §, framgå i ärendet att den sjuke gett sitt samtycke till vården.

5 Ledighetsrätt för personer som arbetar med stöd av särskilda regler om sjukersättning

5.1 Ledighetsrätten för tillfällig vård av barn i föräldraledighetslagen utökas

Förslag: En arbetstagare ska ha rätt till ledighet för tillfällig vård av barn, även om arbetstagaren inte har rätt till tillfällig föräldrapenning enbart på grund av att förvärvsarbetet omfattas av bestämmelserna i 16 a kap. 2 § lagen om allmän försäkring.

Skälen för förslaget: Huvudregeln enligt dagens regler är att en arbetstagare har rätt till ledighet för tillfällig vård av barn under den tid då arbetstagaren får tillfällig föräldrapenning enligt 4 kap. 10, 10 a, 10 b, 11 eller 11 a § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL). Rätten till ledighet är således knuten till att arbetstagaren har rätt till tillfällig föräldrapenning. Om en förälder inte har rätt till tillfällig föräldrapenning på grund av att barnet är yngre än 240 dagar har föräldern dock rätt till ledighet för att vårda sitt barn när den ordinarie vårdaren är sjuk eller smittad.

I promemorian Från sjukersättning till arbete (Ds 2008:14) föreslås nya regler som ska göra det lättare för personer med icke tidsbegränsad sjukersättning att börja arbeta utan att förlora sin

rätt till sjukersättning. En person som börjar arbeta enligt de föreslagna reglerna ska inte ha rätt till tillfällig föräldrapenning vid frånvaro från sådant arbete. En sådan arbetstagare skulle därmed inte ha rätt till ledighet för tillfällig vård av barn enligt dagens regler i föräldraledighetslagen.

Avsaknaden av en ledighetsrätt för tillfällig vård av barn kan innebära praktiska problem för föräldrar som har sjukersättning men som vill börja arbeta med stöd av de föreslagna reglerna. Avsaknaden av en ledighetsrätt kan därmed riskera att utgöra ett skäl för dessa personer att avstå från att börja arbeta enligt de föreslagna reglerna. Det är angeläget att ge dessa personer möjlighet att pröva att arbeta under trygga former och att underlätta för dem att förena arbete och föräldraskap. På så sätt bör fler människor med sjukersättning kunna börja arbeta.

Mot denna bakgrund bör ledighetsrätten i föräldraledighetslagen utökas så att arbetstagare som arbetar med stöd av de föreslagna reglerna får rätt till ledighet för tillfällig vård av barn på samma sätt som andra arbetstagare. Rätten till ledighet i nu aktuella fall bör korrespondera med rätten till ledighet för arbetstagare som uppbär tillfällig föräldrapenning. En förutsättning för rätt till ledighet bör därför vara att de krav som uppställs för tillfällig föräldrapenning i AFL är uppfyllda i tillämpliga delar. Detta innebär t.ex. att det krävs att barnet är sjukt eller att någon annan grund för tillfällig föräldrapenning föreligger. Det innebär vidare att rätten till ledighet enligt den nya regeln bör kunna tillkomma någon annan än barnets förälder genom överlåtelse på samma sätt som gäller för tillfällig föräldrapenning enligt 4 kap. 11 a § AFL.

5.2 Ledighetsrätten för vård av en svårt sjuk närstående i lagen om ersättning och ledighet för närståendevård utökas

Förslag: En arbetstagare ska ha rätt till ledighet för vård av en svårt sjuk närstående, även om arbetstagaren inte har rätt till närståendepenning enbart på grund av att förvärvsarbetet omfattas av bestämmelserna i 16 a kap. 2 § lagen om allmän försäkring.

Skälen för förslaget: En arbetstagare har, enligt nu gällande regler, rätt till ledighet från sitt arbete under den tid då han eller hon uppbär närståendepenning. I promemorian Från sjukersättning till arbete (Ds 2008:14) föreslås nya regler som ska göra det lättare för personer med icke tidsbegränsad sjukersättning att börja arbeta utan att förlora rätten till sjukersättning. Enligt förslagen i nämnd promemoria ska det, vid beräkning av den sjukpenninggrundande inkomsten, bortses från inkomst som hänför sig till ett arbete som en person, som uppbär hel eller partiell sjukersättning, utför enligt de särskilda reglerna om steglös avräkning. Detta innebär att en person inte har rätt till närståendepenning för vård av en svårt närstående under tid som han eller hon avstår från förvärvsarbete som sker med stöd av bestämmelserna i 16 a kap. 2 § AFL. Eftersom rätten till ledighet är knuten till ersättningsrätten skulle, enligt nu gällande regler, en närstående till en svårt sjuk person, som arbetar med stöd av de särskilda reglerna om steglös avräkning, inte ha rätt till ledighet från förvärvsarbetet för denna vård.

Syftet med närståendepenningen är att det anses som en viktig livskvalitetsfråga att närstående personer får möjlighet att vara tillsammans i en sådan svår situation som ett allvarligt sjukdomstillstånd innebär. För vårdaren är det betydelsefullt att få möjlighet att vara nära den sjuke och ge det stöd och den tillsyn denne behöver. För den sjuke är det en viktig

trygghetsfråga. Det är angeläget att alla arbetstagare, oavsett om dessa arbetar med stöd av de särskilda reglerna om steglös avräkning eller inte, får samma möjlighet till ledighet då en svårt sjuk närstående behöver omvårdnad. Därför föreslås i denna promemoria att personer som arbetar med stöd av de särskilda föreslagna reglerna om steglös avräkning ska ha rätt till ledighet vid vård av svårt sjuk närstående, trots att rätt till närståendepenning för den tiden inte föreligger.

6 Ikraftträdande

Förslag: Ändringarna i föräldraledighetslagen samt lagen om ersättning och ledighet för närståendevård ska träda ikraft den 1 januari 2009.

Skälen för förslaget: Det är lämpligt att de nya bestämmelserna i föräldraledighetslagen (1995:584) och lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård börjar gälla samtidigt som de särskilda reglerna om steglös avräkning som föreslås i Ds 2008:14 ska börja tillämpas, vilket är den 1 januari 2009.

7 Konsekvenser

7.1 Konsekvenser av en utökad ledighetsrätt i föräldraledighetslagen

Konsekvenser för arbetsmarknaden

De regler som föreslås i Ds 2008:14 har som övergripande syfte att göra det möjligt för människor, som är beroende av sjukersättning, att pröva på att arbeta. På lång sikt är syftet att fler människor ska kunna försörja sig själva.

Förslaget om en utökad ledighetsrätt för tillfällig vård av barn har till ändamål att underlätta för främst föräldrar att kunna utnyttja möjligheten att börja arbeta enligt vad som föreslås i promemorian Ds 2008:14. Förslaget får därför antas förstärka de effekter som anges ovan.

Konsekvenser för arbetstagare och arbetsgivare

Förslaget syftar till att ge personer med sjukersättning som börjar arbeta enligt de nya regler som föreslås i Ds 2008:14 möjlighet att vara lediga för tillfällig vård av barn på samma sätt som andra arbetstagare. På så vis kan en återgång i arbete för dessa personer underlättas. En sådan rätt till ledighet bedöms därmed vara angelägen för en förälder som har sjukersättning och som vill börja arbeta enligt de föreslagna reglerna.

Förslaget bör få begränsade effekter för arbetsgivare eftersom det endast avser tillfällig ledighet för vård av barn och eftersom ledighetsrätten föreslås överensstämma med den rätt till ledighet som alla arbetstagare har.

Konsekvenser för offentliga finanser

Den föreslagna regeln förväntas inte innebära belastningar på samhällsekonomin i stort eller på statsfinanserna som sådana. Tvärtom är den rätt till ledighet som föreslås ett sätt att underlätta för människor som har barn att kunna utnyttja den nya möjligheten att prova att arbeta enligt de särskilda regler som föreslås i promemorian Ds 2008:14.

Konsekvenser för jämställdheten

I promemorian Ds 2008:14 anges att en större andel kvinnor än män har sjukersättning. Mot denna bakgrund antas att alla förändringar som syftar till att få personer tillbaka till arbetslivet från sjukersättning kommer att förbättra kvinnornas situation. Eftersom den förändring som föreslås i denna promemoria syftar till att göra det lättare att förena arbete enligt de nya reglerna med föräldraskap, får reglerna antas få positiva effekter för jämställdheten.

7.2 Konsekvenser av en utökad ledighetsrätt i lagen om ersättning och ledighet för närståendevård

På samma sätt som i fråga om den utökade ledighetsrätten i föräldraledighetslagen (1995:584), förväntas den utökade ledighetsrätten i lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård inte innebära belastningar på samhällsekonomin i stort

eller på statsfinanserna. Inte heller torde förslaget leda till några ökade administrativa kostnader för företagen. Arbetsgruppen antar att de som arbetar med stöd av de särskilda reglerna kommer att ha behov av att vara lediga från arbetet för närståendevård i samma utsträckning som andra förvärvsarbetande. Under 2006 uppbar cirka 8 300 personer närståendepenning vilket motsvarar cirka 0,2 procent av de förvärvsarbetande.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om ändring i föräldraledighetslagen (1995:584)

8 §

Ett nytt *tredje stycke* har tillförts bestämmelsen. I den nya regeln anges att första och andra styckena ska tillämpas, även om arbetstagaren inte har rätt till tillfällig föräldrapenning enbart på grund av att förvärvsarbetet omfattas av bestämmelserna i 16 a kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL).

Den grundläggande förutsättningen för tillämpning av den nya bestämmelsen är att arbetstagaren förvärvsarbetar enligt reglerna i 16 a kap. 2 § AFL. Ledighetsrätten motsvarar rätten till ledighet enligt paragrafens första och andra stycken.

Lagtextens utformning innebär att 4 kap. AFL äger motsvarande tillämpning i tillämpliga delar. Det innebär bl.a. att begränsningen i fråga om högsta antal dagar per barn och år som förmånen ges gäller även vid tillämpning av det tredje stycket. Utformningen innebär också att rätten till ledighet kan tillkomma någon annan än en förälder genom överlåtelse på samma sätt som gäller för tillfällig föräldrapenning enligt 4 kap. 11 a § AFL.

8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård

20 §

I ett nytt *andra stycke* anges att första stycket ska tillämpas, även om arbetstagaren inte har rätt till ersättning enbart på grund av att förvärvsarbetet omfattas av bestämmelserna i 16 a kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL). En grundläggande förutsättning för tillämpning av den nya bestämmelsen är att arbetstagaren förvärvsarbetar enligt reglerna i 16 a kap. 2 § AFL. Ledighetsrätten motsvarar rätten till ledighet enligt paragrafens första stycke. Lagtextens utformning innebär att övriga regler i lagen äger motsvarande tillämpning i tillämpliga delar, t.ex. avseende högsta antal dagar per barn och år som förmånen utges.